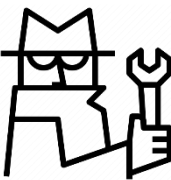

L05 - Wow, wat een dilemma!

Wat kies je?

Timing en organisatie

	Totale duur: 20 minuten
	Groepering: alle leerlingen individueel of in kleine groepjes. Dit kies je zelf als begeleider/ leerkracht. Het kan interessant zijn dat een groepje hier eerst moet over overleggen om dan samen tot een keuze moet komen.
	De keuzes van leerlingen zijn niet goed of fout. De bespreking na elk dilemma is belangrijk, leerlingen moeten hun gevoel volgen en het is nodig dat hier ook ruimte voor wordt voorzien om naar te luisteren en over te praten. De dilemma's lijken soms heel zwart-wit. Het kan een rare of moeilijke keuze zijn die ze moeten maken. Het geeft niet altijd aan dat kinderen of mensen in het echte leven tussen het ene of het andere zouden moeten kiezen. Het is de bedoeling om de leerlingen aan het denken te zetten, hen te laten ervaren wat soms niet zo evident is, wat ze zouden kunnen doen. Het is vooral de bedoeling dat ze gaan reflecteren en ervaren dat armoede meer is dan dakloos te zijn.
	• Gekleurde papieren met dilemma's – op USB-stick om te tonen op scherm • Gekleurde kaartjes voor de leerlingen • Overzicht met alle dilemma's voor de leerkracht/ begeleider

Vorbereiding

Je geeft aan elke leerling/ aan elk groepje een roze + wit kaartje. Hiermee zullen ze bij de dilemma's moeten aangeven welke keuze ze maken.

Verloop

De leerkracht/ begeleider toont elk dilemma (dit kan op scherm of door de papieren te tonen). Doordat de dilemma's die tegenover elkaar staan elks op een roze en wit blad staan, zien de kinderen visueel goed welk kaartje ze zouden omhoog moeten steken om hun keuze te maken.

De kinderen/ groepjes denken even na. Bij een afgesproken signaal tonen ze hun keuze door het gekleurde kaartje in de lucht te steken. Na elk dilemma kunnen de leerlingen die willen hun keuze verantwoorden. Vragen die hierbij gesteld kunnen worden:

- Waarom koos je/ kozen jullie voor dat dilemma?
- Waarom koos je/ kozen jullie niet voor het andere dilemma?

Leerkracht/ begeleider kan hier nog extra bij aanvullen (zie achtergrond).

Nabespreking

- Welk dilemma vonden jullie het moeilijkste?
- Voor welk dilemma hoop je in het echte leven nooit te moeten staan?
- Is er een goede of foute keuze?
- Wat als jij deze keuze elke maand moest maken?
- Ken jij mensen die zo'n keuzes moeten maken?
- Wat zegt jouw keuze over wat jij belangrijk vindt in het leven?

Achtergrond

Mensen in armoede moeten geregeld keuzes maken in hun dagelijks leven. Om iets te kunnen doen of aan hun kinderen te kunnen geven, moeten ze andere dingen laten. Leuke dingen zijn niet altijd zo evident, maar dingen die echt nodig zijn, ook niet. Armoede is meer dan geen of niet genoeg geld hebben.

Dilemma's

- Naar de sportclub gaan of 1x per maand naar Mc Donalds gaan.
- Thuis internet hebben of onbeperkt toegang tot elektriciteit.
- Elk jaar een nieuwe rugzak aan het begin van het schooljaar en een te kleine jas of een nieuwe jas en de oudere, al wat versleten rugzak van vorig schooljaar.
- Veel geld en weinig vrienden of weinig geld en veel vrienden.
- Elke maand geld geven aan een organisatie die mensen in armoede helpt of elke maand een activiteit doen met mensen in armoede in de buurt.
- Geld geven aan iemand die op straat bedelt of eten of drinken geven aan een bedelaar.
- Een cadeau voor je verjaardag krijgen of een feestje voor je verjaardag geven.
- Meegaan op een schooluitstap of schoolboekenrekening betalen.
- 7 tweedehandse cadeaus krijgen voor kerst of 1 nieuw cadeau.

□ **GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap**

Leerplan: ZILL (Zin in Leven en Leren)

Voor 3e graad lager onderwijs (5e-6e leerjaar)

ZILL-domein	Code	Leerplandoel	Link met workshop
Waarden & samenleven	SAsp3	Leren omgaan met dilemma's, rechtvaardigheid en solidariteit verkennen.	Morele keuzes maken bij armoedethema's (cadeau of feestje, bedelaar geld of eten...).
	SAsp2	Kritisch denken over goed en kwaad, eerlijkheid en gelijkwaardigheid.	Bespreken wat fair voelt, en waarom.
Sociaal functioneren	SAvh3	Verwoorden van eigen mening en in dialoog treden met anderen.	Motiveren van keuzes, luisteren naar anderen.
	SAat3	Bewust omgaan met verschillen en ongelijkheden.	Aandacht voor wat mensen in armoede moeten opgeven.
Maatschappelijke oriëntatie	MZoe3	Inzicht verwerven in maatschappelijke thema's zoals armoede.	Dilemma's tonen wat het betekent te leven met beperkingen.
	MZin2	Kritisch reflecteren op sociale fenomenen.	Discussie: tweedehands kerstcadeaus vs. nieuw cadeau.
Taalontwikkeling	TAal2	Mondeling eigen standpunt en redenering verwoorden.	Nabespreking en klassikale reflectie.

□ Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Leerplan: ZILL (idem als GO!)

+ Extra focus op: morele en religieuze zingeving

Domein	Code	Leerplandoel	Link met workshop
Zingeving	OWna3	Reflecteren over wat waardevol is in het leven.	Wat weegt zwaarder: vriendschap of bezit? Activiteit of materieel geschenk?
Geloof/levensbeschouwing	SAsp3	Openstaan voor andere visies op leven en samenleving.	Keuzes kunnen religieus of cultureel bepaald zijn (bv. sober leven).
Rechtvaardigheid	OWru3	Kritisch nadenken over maatschappelijke verantwoordelijkheid.	“Wat zou jij doen als je maar één van twee dingen kon betalen?”

□ OVSG – Gemeentelijk Onderwijs

Leerplan OVSG – 3e graad lager onderwijs

Domein	Leerplandoel	Link met workshop
Maatschappelijke vorming	Kinderen tonen inzicht in sociale ongelijkheid en armoede.	Dilemma's zijn concrete vertaalslag van abstracte ongelijkheid.

Domein	Leerplandoel	Link met workshop
	Verwoorden van gedachten over rechtvaardigheid.	Waarom voelt iets eerlijk of niet? Wat zou jij kiezen?
Sociaal-emotionele ontwikkeling	Inlevingsvermogen in situaties van anderen.	Kinderen leren dat keuzes in armoede niet zwart-wit zijn.
	Eigen mening kunnen onderbouwen en respect opbrengen voor die van anderen.	Reflecties tijdens bespreking van dilemma's.
Waardenopvoeding	Besef ontwikkelen van sociale rechtvaardigheid en menselijke waardigheid.	Armoede ≠ alleen geldtekort; ook sociale uitsluiting, moeilijk kiezen.
Taal	Actief deelnemen aan gesprekken over maatschappelijke thema's.	Nabespreking: moeilijkste dilemma's en morele keuzes.

□ Steineronderwijs

Thema- en ontwikkelingsgericht leren

Geen formele leerplandoelen, maar volgende **kerncapaciteiten** sluiten naadloos aan:

Thema	Leerdoel in context van deze activiteit
Morele ontwikkeling	Reflecteren over waarden, dilemma's, keuzes en menselijke waardigheid.
Verinnerlijking & empathie	Inleven in mensen in armoede door levensechte, moreel complexe situaties.

Thema	Leerdoel in context van deze activiteit
Narratieve dialoog	Denken en spreken in verhalen en beelden: de kaartjes en dilemma's vormen concrete gespreksaanleiding.
Sociaal bewustzijn	Ervaren dat niet alle keuzes evident zijn – in groep of individueel nadenken over solidariteit.

Samenvattende Tabel (5e-6e leerjaar)

Onderwijs et	Sociale & Maatschappelij ke ontwikkeling	Taal	Waarden & Zingeving	Morele Reflectie
GO! (ZILL)	MZoe3, SAat3, SAvh3	TAal2	SAsp2	SAsp3
Kath. Onderwijs (ZILL)	Idem + OWru3	TAal2	OWna3, SAsp3	SAsp2
OVSG	Maatschappelijke & sociale inleving	Mondelinge communicat ie	Waardenopvoedi ng	Rechtvaardigheids zin
Steiner	Sociaal bewustzijn	Verhalende expressie	Innerlijke beleving	Morele oordeelsvorming